

Dalis Queens apskrityje (N. Y.)	\$10.00
Kanadoje	\$10.00
Kitur užsienyje	\$12.00
Jungtinėse Valstijose	\$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų	

L A I S V E

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.

Telephone Virginia 9-1827

PRICE 10c A COPY

No. 82

Ozone Park 17, N. Y. Penktad., spalio (Oct.) 23, 1959

METAI 48-ji

**Jau naujoje vietoje.
Be senelių baldų.
Gerieji talkininkai.
Be karo nerimsta.
Apie laikraščius.
TV programos.**

Rašo V-a

Laisvės 82-asis numeris išina jau naujoje vietoje — 102-02 Liberty Ave, Ozone Park 17, N. Y. Naujas ir telefonas: Michigan 1-6887.

Nelengva širdimi teko keltis. Kraustymosi darbas niekad nebūna malonus. Einant į ankstesnes patalpas dar nemalonesnis.

Ne ponikiak mes gyvenome ir Liberty Auditorijoje. Nors erdvės netrūko, bet mūsų įeigos buvo pajungtos išaugoti laikraštį, organizacijas ir liaudies kaštai išgata gražijai centrą. Mūsų rastiųjų ir spaustuvės įrenginiai tebebuvo atsibagintieji iš Williamsburgo. Susigyvenome su tais seneliukais ir atrodė tokie saunūs! O dabar stai reikia juos palikti. Del ko? Stoka vietas.

Neapsakomai daug pagreitinu keltuvų užbaigą ir palengvino persikraustymu skausmus draugų talkininku, kurie nudirbo daug sunkaus darbo.

Pasivertė tie draugai, kurie mums savo brangią talką suteikė. Jie sutaupe įstai goms daug pinigų, dirbantiesiems istaigose daug sveikatos ir laiko. Gi toji jų draugiskumo šiluma niekuo nenuperkama.

Iš karo lupantieji pelnus nerimsta. Per savo kontroliuojamą spaudą, taip pat per radiją ir televizijos programą šaukia už panaujinimą atominų ginklų bandymų. Jiems baisu, kad stabdymabandymų veda link taikos.

Tuo patim metu dažniau stipriau pasigirsta balsų už nusiginklavimą ir taiką. Ne vienas užkietėjęs ginklavimo si šalininkas yra tų balsų veikiamas.

Siomis dienomis ir JAV delegacijos Jungtinėse Tautos vadus Lodge prasiarė, kad reikėsia eiti prie stabdymabandymų. N. Y. Daily News jį už tai pabarė.

Spalio 15 d. paminėta Nacionalinė laikraščiu savaitė. Ta proga paskelbta statistika, kad šalyje veikia 1,757 suvirš dienraščių. Jų viendienis tiražas siekia 57,118,311 kopijų.

Ypatinga tai, kad daugmilioninė Jungtinių Valstijų darbininkų klasė neturi nė vieno anglų kalba dienrašcio. Iš to aišku, kokias "besialikas" informacijas mūsų liaudis gauna.

Neanglišką JAV darbininkų ir liberalų spauda taip pat neturtinga, tiražai maži.

Spaudoje labai daug kalba ma apie buvusias televizijos klausimų ir atsakymų programas. Tardant tų programų rengėjus ir dalyvius nustatė, kad tie išmėčiai gaudavo saviklausimus ir atsakymus ir anksto. Juos gerai paprakti kave, pataikydavo atsakyti būdavo paskelbiami stambiusumū laimėtojais.

Reikia sutikti su tais, kuri sako, kad programos buvo lomios. Klausinėjamieji i tikro atrodė labai išmintingi, daug žarė ir studijavę asmenys. Tripažintina ir tai, kad jie nebuvo vėpli. Juk jie minėtinai išmoki sunkią užduotį ne kiekvienas pajėgia. Bet...

Pagaliau persikraustėme!

Sis "Laisvės" numeris paruoštas jau naujose patalpose. Neišėjo trys numeriai. Manėme, jog persikraustymui užteks vienos savaitės, bet paėmė beveik dvi. Tokios istaigos, kaip spaustuvė, perkraustymas yra be galo keblus ir sunkus darbas, o ypač kai tenka keltis iš didesnės vietos į daug mažesnę vietą. Dar paims keletą savaicių, pakol viską pilnai susitvarkysime, pakol pilnai naujose patalpose įsikursime ir įeisime, taip sakant, į normalias vėzes.

Kaip ten nebūtų, svarbu, kad jau atlikta tas, kas turėjo būti atlikta, ir kad nuo dabar "Laisvė" vėl išėdinės reguliariškai, du kartus per savaitę. Taipgi tikimės, kad tikrai vienas kitas numeris dar turės išėiti tikrai keturių puslapių, o paskui jau vėl leisime šešių puslapių. Dar kartą širdingai atsiprašome mūsų bendradarbių ir korespondentų, kurų netaip jau greitai raštai su pasirodymu dar turės palaukti.

Netenka nė kalbėti, jog trejeto numerių neišėjimas ir taipgi sukoncestravimas visų istaigos jėgų į kraustymosi reikalus, pusėtinai kenkia "Laisvės" vajui. Susisiekimas su kolonijomis ir vadinamais yra susitrukęs. Kaip nors, draugai, turime šį reikalą greitai išlyginti. Reikia visur parodyti daugiau asmeniškios iniciatyvos ir veiklumo. Čia reikalinga plačiausia visų skaitytojų talka.

Perskaityt šias pastabas, draugai laisviečiai, susirūpinkite vajuos reikalais. Nelaukite formalaus prašymo arba paragavimo atsinaujinti prenumeratą. Patys susisiekitė su vadinamais ir jiems pinigus pridukite už prumeratą, arba, jei tai sunku, siųskite tiesiai į ofisą.

Be to, kaip nebuvo galima pilnai numatyti, kiek persikraustymas paims laiko, taip yra ir su persikraustymo išlaidomis. Jos bus gerokai didesnės, negu buvo spėta. Todėl, laike vajuos, nepaskūpkite dolerį kita paaukoti savo laikraščio finansiniam sustiprinimui. Kiekviena parama bus didžiai įvertinama.

Tai tiek tuo tarpu ir tenka pasakyti. Pilnai pasikime mūsų skaitytojų ir laikraščio tarybos, jog bus adaryta viskas, kas galima ir reikalinga sėkmingam šio kraustymosi laikotarpio pergyvenimui.

Mūsų naujasis adresas yra toks: "Laisvė," 102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.

Sniegas užvertė kviečius ant laukų

Regina, Canada. — Saskatchewanos fermeriai kreipėsi į federalinę ir provincinę vyriausybę dėl palamos, kadangi sniegas palaidojo virš 100,000,000 bušelų kviečių ir kitų grūdų. Kviečiai ir kiti javai raudasi po pėda sniego ir neumatoma, kad tas sniegas laiku ištirptų ir paliuosuoju javus.

Albertoje, Saskatchewanoje ir Manitoboje didelius plotus nusiaubė baisi sniego audra. Apie Brandoną, Manitoboj, priverė sniego 20 colių. Saskatūonas gavo 10 colių, o North Battleford gavo 14 colių.

Apskaičiuojama, kad 45 procentai Albertos javų tebėra ant laukų.

Bonna. —Vakary Vokietijoje nuteisė dviems ir pusės metų kalėjimo Bulgarijos prekybos atstovą K. Maslenikovą. Jį kaltino šnipavime.

Papirkieji dalyviai prisidėjo apgauti tuos, kurie tikėjo, kad programose einas tikrasis inteligentingumo ir išsilavinimo išbandymas. Daudelis nepapirkty gabio asmenų didžiausiam nervų įtempime programoms ruošėsi, tikėdamiesi laimėti. Gi rengė jie nebuvo vėpli. Juk jie neturini laimėti, nors ir gabiausi jie būtų.

Kinija ir Indonezija susitarė dėl tautiečių

Peking. — Kinijos ir Indonezijos užsienio reikalų ministrai turėjo pasitarimą ir susitarė dėl kiniečių Indonezijoje, kuri tenai randasi apie 2,500,000.

Kadangi kiniečiai, gyvenę Indonezijoje, kontroliuoja didžiąją Indonezijos pramonės ir prekybos, tai Indonezijoje pasireiškė nusistatymas prieš kiniečius. Sklidio gandai, kad armijos generalinis štabas planavo išdeportuoti 1,000,000 kiniečių.

Kinijos ir Indonezijos atstovai susitarė, kad kiniečių problema būtų risama taip, kad ir Indonezija būtų patenkinta ir kiniečiai liktų nenuskriausti.

KADA BUS SAULĖS UZTEMIMAS JAV?

New Yorkas. —Spalio 2 d. pilnas saulės užtemimas bus matomas tik dalyje New Hampshire ir Massachusetts valstijose, o kitose rytinėse valstijose tik dalinis. Per šimtmetį būna apie 60 saulės užtemimų. Sekamas pilnas saulės užtemimas bus Floridoje 1970 metais.

Washingtonas. —Per pirmuosius septynis mėnesius 1959 m. Jungtinėse Valstijose gimė 2,473,000 vaikų.

Svarbesni įvykiai "Laisvei" keliantis į naują vietą

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris minėjo savo 69-ųjų metų gimtadienio sukaktį. Tarybų Sąjungos mokslininkų pasiekimai erdvių užkariavime, kaip tai: raketos nušovimas į Mėnulį, ir antros aplinkui Mėnulį, iššaukė tarpe JAV militaristų nesutikimu. Spalio 16 d. mirė generolas Geo. Marshall: jis jau buvo 78-ųjų metų amžiaus. Išskrido atgal į Lenkiją jos agrikul-tūros ministras Edvardas Ochabas, kuris mūsų šalyje išbuvo dvi savaites laiko. Jungtinės Valstijos prašo Anglijai, kad ji neparduotų Kubai karinių "jet" lėktuvų.

Maskva. — Tarybų Sąjungos vyriausybė pareikalavo, kad JAV ambasados vadovas karininkas R. A. Lan-eelle tuoliau išvažiuotų. Kalbėta, kad jis užsiėmė militarinii jėgų šnipinėjimu. Spalio 18 d. tarybinis "Laisvė III" aviacinės avlininkų Mėnulį, buvo 29,498 mylios atstojė nuo žemės, ir skrido 9,342 mylių greičiu per valandą. TSRS mokslininkai sako, kad "Uranos III" skrieis 621,000 mylių kelione aplinkui Mėnulį ir žeme. Jis ją atliks kartą per 15 dienų.

Londonas. — Parlamentarinius rinkimus laimėjo Konservatyvi partija. Ji gavo 13,730,850 balsu, o darbiečiai—12,205,600. Par-lamente dabar konservatyvai turės 365 atstovus, o darbiečiai — 258. Mirė an-gliu generolas T. W. Rees.

New Yorkas. —TSRS delegacija siūlo, kad Jungtinių Tautų Asamblėja svarstytų Chrusčiovo pateiktą nusiginklavimo planą.

Kinijos Raudonasis Kryžius kaltina Japonijos valdžią, kad pastarąji kenkia korėjiečiams ir žinti namo į Šiaurinę Korėją.

Tarybų Lietuvos gyvenimo kronika

Dar vienas talentas iš laudies

Talentinė kaimo dailininkė Lidijos Meškaitytės vardas ne taip seniai dar visai nebuvo žinomas. Tik 1956 metais atvežus į Vilnių ir eksponavus Krašto-tyros muziejuje jos akvarelės, dailininkės vardas sutikė plačios visuomenės susidomėjimą ir nusistebėjimą.

Neseniai 10,000 egzempliorių tiražu išleistas L. Meškaitytės spalvotų reprodukcijų rinkinys, pavadintas "Gimtasis kaimas". Rinkinys pateikiamas su

Atlantic City, N. J.—United Auto Workers unijos konferencijoje vėl prezidentu išrinko Walterį Reuthe-rį. Unija turi 1,200,000 narių.

N. Brunswick, N. J. —Sunkvežimiu įvažiuavus autobuša sudegė 10 kolegiiu studenčių ir 12 skaudžiai apdegė.

Munichas. —Vakary Vokietijoje mirė hitlerininkas ukrainiečių nacionalistų vad-das Stefan Bandera. Laike Antrojo pasaulinio karo bandariečiai labai daug iš-žudė žmonių Ukrainoje.

Mexico City. —Buves Meksikos prezidentas Lazaro Cardenas kritikuoja dabartinę valdžią, kad ji puldama komunistus ir darbo u-piųjų vadus kenkia šalies ge-rovei.

Maskva.—Jau paminėta dokumentalė filmą "Chrusčiovas Amerikoje". Paveikslai buvo nutraukti jam besilankant Jungtinėse Valstijose.

Los Angeles, Cal.—Degė labai dideli plotai miškų Arroyo Seco Canyon srity.

Pekinas. —Mirė maršalas Li Chi-sheinas. Jis buvo 75 metų amžiaus. Li Chi-she-nas 1944 metais pasitraukė nuo Čiang Kai šeko ir nu-sirdžiai dirbo su Kinijos komunistais.

Columbia Broadcasting System viršininkai pareiškė, kad nešė daugav per savo radijo ir televizijos tinklus "Quizės programų", nes iškiles skandalas su C. van Doren peldo radijo ir televizijos vardą.

Ankara. —NATO įrengia atominii raketų bazes Tur-kiijoje. Iš kurių galima pa-siekti Maskvą.

kaimo dailininkės biografi-ja, kuri tokia paprasta ir nesudėtinga. Biografiniai duomenys išspausdinti lie-tuvių, rusų, anglų, prancū-zų ir vokiečių kalbomis.

Lietuvos TSR Ministrų Taryba paskyrė L. Meškaitytę personalinę pensiją, kuri, sudariusi dailininkei materialines sąlygas, lei-džia jai atsidėti mėgiamam kūrybiniam darbiui.

Rabatas. —Maroko ir Ki-nija pasirašė prekybos sutartį. Metinė prekyba sieks virš \$12,000,000 vertę.

Havana. —Kuba pardavė Tarybų Sąjungai 330,000 to-nų cukraus. Pirmiau buvo pardavus 170,000 tonų.

Kaunas—studentų miestas

Kaunas — antras didumu Tarybų Lietuvos miestas su daugiau kaip 200 tūkstančių gyventojų. Tai buvusios buržuazinės Lietuvos taip vadin-toji laikinoji sostinė. Joje ta-da buvo tik (ir vienintelės respublikoje) aukštojo moks-lo istaigos.

1959 metų Kaunas — stu-dentų miestas. Čia kiekviena-m žingsnyje sutiksime aibes vaikinių ir merginų su žaliomis, baltomis, mėlynomis — studentų uniforminėmis — ke-puraitėmis. Tai būsimieji in-žinieriai, gydytojai, miškinin-kai... Šiuo metu Kaune—pen-kios aukštosios mokyklos: Že-mės ūkio akademija, Politechnikos institutas, Veterinarijos akademija, Medicinos insti-tutas ir Kūno kultūros insti-tutas. Šiose mokslo istaigose mokosi daugiau kaip aštuoni tūkstančiai jaunuolių ir merginų. Tai tik viename Kaune, be sostinės Vilniaus, be Klaipėdos ir Šiaulių mokyklų. O visose buržuazinės Lietuvos aukštosiose mokyklose nebuvo nė keturių tūkstančių studentų... Vien pereitais metais žemės ūkio akademija ir Politechnikos institutas respublikos liaudies ūkiui davė daugiau specialistų, negu jų buvo paruošta per visą buržuazinės Lie-tuvos laikotarpį.

Ir nerasi dabar Lietuvoje didesnės įmonės, būtų tai Kauno HES statyba, Naujosios Akmenės cemento fabri-kas bei kitos pramonės įmo-nės; nerasi kolūkio agrono-mo, kurš nebūtų mokėsis vie-noje iš Kauno aukštųjų mokyklų.

Beveik 90 procentų studen-

ty — darbininkų ir valstiečių vaikai. Jie turi visas sąlygas mokytis ir gyventi. Kiekvienas studentas gauna stipendiją, didesnės pusės visų studentų aprūpinti bendrabučiais. O tolimesnės perspektyvos dar aiškesnės ir sviesesnės: Kau-no priemiestyje Aleksote jau statomas istisas žemės ūkio akademijos miestelis. Jį pame-stantis beveik pusiau padidės studentų skaičius, besimokan-tieji gaus moderniškas audito-rijas, laboratorijas, saules sportiniamis ir kitoms užsiė-mimas. Dėstytoiu personalas ir visi be išimties studentai bus aprūpinti butais ir kam-bariais. Tai numatyta sentyn-mėčio plane ir Kaune visiems aišku: tai bus ivykdyta ir, tikriausiai, anksčiau laiko.

J. Chlivickas

AFRIKOJE JAPONAI STATOSI FABRIKUS

Salisbury.—Pietinėje Rhodesijoje, Bandura miestelyje, Mazoe unės srityje, japonai statosi didelę fabriką nikelio gamybai. Jo pastatymui bus i-leista \$2,800,000. Japonai yra suplanavę ir daugia-fabrikų pastatytii.

Washingtonas. —Admiro-las Burke už karą Laose kaltina Tarybų Sąjungą. Jis nuolatos puola TSRS.

Varšuva. —Liublione iš-kasta 21,000 kanuoliniu viedinių, kuriais naciai 1944 m. norėjo išsprogdinti miestą.

Įvairios žinios

PASKUTINIS CIVILINIO KARO VETERANAS

Houston, Texas. —Čionai dar gyvena paskutinis Amerikos Civilinio karo veteranas Walter W. Williams. Jis minės 117-kos metų gimtadienio sukaktį, kuri bus lapkričio 17 d. Williams kariavo pietiečių armijos da-linyje.

PAGAMINO RAKETOMIS ŠAUDYTI SUBMARINĄ

Grafton, Conn. —Jau nu-leido į vandeni naują at-o-svlinę jėgos submariną, ku-rij pakrikštijo "Patrick Henry" Amerikos revoliucionie-riaus vardu. Šis submarinas bus įrengtas 1960 metais. Jis paruoštas šaudyti raketomis.

TSRS SUSIRŪPINO KAMBODIJOS LIKIMU

Maskva.—Tarybų Sąju-gos vyriausybė pasiuntė protesto notą Anglijos val-džiai. Kaltina anglus, kad jie kursto Kambodijos ka-džia jai atsidėti mėgiamam kūrybiniam darbiui.

Washingtonas. —Agrikul-tūros departamentas pa-skelbė, kad jis pirkio 21-750,000 svarų šaldytos ka-lakutienos.

PAŠTO GAVO 70,000 SKUNDŲ

Washingtonas. —Pašto generalinis viršininkas A. E. Summerfieldas pranešė, kad JAV paštas per metus gavo virš 70,000 skundų. Atsilepiant į žiro jų skun-dus 14,000 buvo tvirtinimų. Po to areštavo 293 buvusius pašto patarnautojus.

JIE BANDO SUJUNGTI VANDENS PARŪPINIMĄ

Philadelphia, Pa.—New Yorko, New Jersey, Penn-sylvanij ir Delaware vals-tijų gubernatoriai nori, kad šių valstijų vandeni aprū-pinimo rezervuarai būtų su-jungti į bendrą tvarkymą. Ju sumanymą revija Phila-delphia ir New Yorko ma-jorai.

VOK. DEMOKRATINĖS RESPUBLIKOS HERBAS

Washingtonas. — Iki da-bar komercinė soauda izno-ravo Vokiečių Demokratinę Respubliką, bet dabar jau paskelbė jos herbą. VDR herbo centre yra stačias kūjis, prie jo kompasas ir mechaninis prietaisas, o aplinkui varų vainikas. Varpos surištos juodos, raudonos ir auksinės spalvos kaspiniais.

Pekinas.—Kinijos ir Mon-golijos vyriausybės tarėsi dėl bendros paramos.

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL, 19, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.,
under the Act of March 3, 1879.

Established April 5, 1911

ROY MIZARA Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$9.00	Canada and Brazil, per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada and Brazil, 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Juk tai bausis pasiutimas

"JUNGTINIŲ VALSTIJŲ" ginklų gamintojai piltė oila kapitalą į Vakarinę Vokietiją", skamba pranešimas šiesiai iš Vak. Vokietijos sostinės Bonnos ("New York Times," spalio 14 d.). Pasirodo, kad Amerikos ginklų gamintojai turi padarę su V. Vokietijos valdžia slaptą sutartį Vokietiją iš naujo apginkluoti nuo kojų iki galvos visaisiais masinio žudymo įrankiais!

Visa baisioji istorija pakartojama raidė raidėn. Taip Amerikos, Anglijos ir kitų kapitalistinių kraštų kapitalistai Vokietiją apginklavo po pirmojo pasaulinio karo ir pagimdė Hitlerį. Dabar vėl jie daro tą patį, vėl, natote, ruošia naują pasauliui karą pavietrę. O jeigu kas primedavo mūsų šalies kapitalistams, ypač karą ginklų gamintojams, jog jie nenori taikos, jog jie bijo aikos, jog jie sušilę ruošiasi naujam kartui, tai būdavo protestuojama. Mūsų šalies vice-prezidentas Niksonas dar taip neseniai, lankydamasis Maskvoje, griežtai užginčino Amerikos ginklų gamintojų bijojimą aikos.

Tikras, bausis pasiutimas. Tikras, bausis naujas žmonijai pavojus. Kaip diena seka naktis, taip š naujo apginkluota kapitalistinė Vokietija užkurs pasaulį nauju karu gaisru! Negalima įsivaizduoti, jog mūsų kapitalistai tokius kriminališkus žygius prieš aiką atlieka be sutikimo ir žinios mūsų vyriausybės. Negalima nė valandėlei įsivaizduoti, jog tai yra atliekama be viso NATO žinios ir sutikimo.

Viršūnių konferencija įvyks

VISI ZENKLAI RODO, kad Keturių gūdžių viršūnių konferencija įvyks, ir įvyks gal dar šiemet, gal dar pirma, negu prezidentas Eisenhoweris atliks vizitą į Tarybų Sąjungą. Taip tvirtina Londonas. Sakoma, tam dar tebesipriešina tik Paryžius. Bet ir jis turės nusileisti.

Nei mūsų šalies vyriausybėje, nei komercinėje spaulyje per didelį entuziazmo už viršūnių konferenciją nesimato. Atrodo, kad mūsų vyriausybė tik pasaulinės piniijos verčiama eis į konferenciją. O tai bloga. Tai pavojingai sumenkina visą viršūnių konferencijos idėją. Žmonės sako: Tu gali arklį ivarviti į vandenį, bet jokių būdų nevali priversti jį gerti! Gali taip išeiti ir iš socialiausiausių antrosios viršūnių konferencijos. Tikras ir gerus rezultatus konferencija duotų tik tokiam atsitikimui, jeigu visi keturi—Eisenhoweris, Chruščiovas, Makmillanas ir De Gaulle—susirinktų su vienu bendru roskimu jai skiriamas problemas spręsti nuosirdžiai.

Kodėl jie taip pralaimėjo?

GAILA, KAD ANGLIJOS DARBIEČIAI šiuose parlamentariniuose rinkimuose taip skaudžiai pralaimėjo. Konservatoriai dar pasiliko penkerius metus viešpatuoti. Ir, suprantama, jie laikysis galioje dantimis įsitande.

Darbiečiai pralaimėjo todėl, kad, pirmoje vietoje, jie buvo išstūje, kad jie nesuprato, ko giliausiai trokšta Anglijos žmonės, — o jeigu ir suprato, tai už tai nesiryžo kovoti. Nė vieno pagrindinio klausimo jie nepatė aiškiai ir griežtai. Anglijos darbo žmonių masė nebematė skirtumų tarpe darbiečių politikierių ir konservatorių.

Tuo tarpu konservatoriai, gudriai premjerui Macmillanui vadovaujant, iki dugno išnaudojo ne tik Anglijos, bet ir viso pasaulio žmonių giliausią troškimą išaiškinti taiką. Macmillano vizitas Tarybų Sąjungoje, jo iškus pasisakymas už Viršūnių konferenciją, jo priešiekvienos progos išstojimas už taikų sugyvenimą su socialistinėmis šalimis aukštai išskėlė ne tik jos, bet visos konservatorių partijos prestižą.

Natūralus "kompasas"

Jo paaiškinti, kad paukščiai neklaidingai suranda savo nuolatinio gyvenimo vietą? Šia savybe ypač pasižymi pašto balandžiai.

Bandant paaiškinti paukščių sugebėjimą orientuotis buvo iškelta hipotezė, tvirtinanti, kad jie vadovaujasi Saule. Bet juk didžiųjų skridimų metu jie skrenda naktį, nenukrypdami į šalį.

Gal būt, paukščiai turi "magnetinį" jausmą ir, kaip breiviai, orientuojasi pagal emės magnetinį polių? Prieš kelerius metus viename JAV universitete sukurta balandžiais buvo at-

liktas toks bandymas. Penki balandžiai buvo nuvežti toli nuo gimtojo miesto. Leidus laisvai skristi paukščiai grįžo atgal. Bet kai kiekvienam balandžiui priešarnu buvo pririštas mažytis magnetas, pasirodė, kad tik vienas balandis, ir tai sunkiai, rado kelią atgal.

Zinomi atvejai, kai paukščiai netvarkingai skraidydavo aplink veikiančius radijo siustuvus, matyti, prieš jų įrengimų nustodami savybės orientuotis. Remiantis atliktais stebėjimais, galima manyti, kad paukščiai skridimų metu pasinaudoja nukreipiančiu Žemės magnetinių linių veikimu.

Geografijos knyga, išleista 1555 metais

Prieš 404 metus, t. y. 1555 m., Bazelyje, dabartinėje Šveicarijoje, J. Heravagijus išleido geografinę knygą. Knyga parašyta lotynų kalba. Jos antraštė labai ilga: "Novus orbis regionum ac insularum veteribus incognitarum una cum tabula cosmographica..."

Knygoje išspausdinti 22 veikalai — kraštų ir jūrų kelionių aprašymai, laišakai. Iš jų verta paminėti K. Kolombo jūrų kelionę iš Ispanijos į daugelį nežinomų salų, keturias A. Vespučijaus jūrų keliones, Portugalijos karaliaus Emanuelio laiška, rašytą popiežiui Leonui X, kuriame kalbama apie pergalės Indijoje, apie Goa užėmimą; Haltono Armeno knygą apie totorius, kurioje aprašoma Kinija, Turkestanas, Cherezmas, Armėnija ir kitos Rytų šalys.

Ypač įdomus yra Motiejus iš Michovo (Mathias a Michov) veikalas, susidedantis iš dviejų knygų, apie Rytų Europos tautas — rusus, lietuvius, totorius ir kt. Šioje knygoje vienas skyrius skirtas Lietuvai ir Žemaitijai. Tarp kitų istorinių duomenų, čia duotas žinomas istorinis faktas, kaip Jogaila paėmė ir nelaisvę Kestutį ir jo sūnų Vytautą. Paprastai lotyniškose tekstuose Vytautas vadinamas Vitoldu. O čia jis vadinamas Vitaudu: "Hulus Ceystuth filius fuerat Vitaudus seu Vitoldus..." — Šio Kestučio sūnus buvo Vitaudas, arba Vitoldas...

Kalbėdamas apie Lietuvos teritoriją ir jos gyventojus, Motiejus iš Michovo sako, kad lietuvių kalba susideda iš keturių dalių: pirmoji kalba yra jotvingių, antroji — lietuvių ir žemaičių, trečioji — prūsų, ketvirtoji latvių. Toliau jis pažymi, kad "nors jų kalba yra ta pati, tačiau vienas kitą nevisiškai supranta."

Idomiausias dalykas šioje knygoje yra viso pasaulio žemėlapis — *Typus cosmographicus universalis* — ir S. Munsteraus parašytas šio žemėlapio aiškinimas. S. Munsterus rašo, kad visi mokytis vyrai sutinka, jog Žemės kūnas yra sferinės išvaizdos ir... užima visą pasaulio centrą. Pastarasis tvirtinimas nusitebina. 1555 metais, kai buvo spausdinama šita knyga, jau buvo žinoma N. Koperniko (1473-1543) teorija, kad Žemė sukasi aplink Saulę. Arba S. Munsterus nežinojo šios teorijos, arba nenorėjo ja tikėti. Kalbėdamas apie Žemės rutulio dalis, S. Munsterus sako, kad senieji geografiniai gyvenamąjį Žemės paviršių dalija į tris dalis — Europą, Afriką ir Aziją. Tiesa, jis čia pat pamini, kad K. Kolombas, A. Vespučijus ir kiti įžymūs vyrai Vakarų vandenynę yra atradę naują pasaulį, Indijos salas, savo didumų pilygstancias Europai. Jis pažymi, kad kai kas šias salas jau vadina Amerika ir kad Žemė jau gali būti laikoma susidedanti ne iš trijų, bet iš keturių dalių. Pažvelkime dabar į patį žemėlapi. Jame matome jau apytiksliai pavaizduotą Pietų Amerikos žemyną. Tiesa, dar nėra pažymėta nei upių, nei ežerų, nei kalnų.

O kur žemėlapyje pavaiz-

duota Šiaurės Amerika? Jos žemėlapyje nėra. Vietoje jos pavaizduota didelė sala: *Terra de Cuba*, t. y. *Kubos Žemė*. O kokias salas pavaizduota į vakarus nuo Kubos? Tai *Zipangi*, t. y. *Japonija*. Taip, prieš 404 metus europiečiai manė, kad netoli nuo Kubos yra Japonija.

Bet, antra vertus, reikia stebėtis, kad XVI amžiaus geografinė gana teisingai vaizdavosi Šiaurės ledžūrį ir jo Europos bei Azijos pakrantes — juk niekas tomis pakrantėmis nebuvė praplaukęs iš Atlanto į Ramųjį vandenyną!

Si vertinga, o geografams, istorikams ir kalbininkams domi knyga, kurios antraštė viršelyje užima net šešis eilutes, yra saugojama Lietuvos TSR Valstybinėje respublikinėje bibliotekoje.

K. Kapčėkys

Kinai Naudoja Saulės Energiją

Liaudies Kinijoje labai sėkmingai tiriama ir praktiškai naudojama Saulės energija. Daugelyje respublikos įmonių pradėti gaminti saulės šildytuvai ir reflektoriai, gariniai saulės siurbiai, džiovyklos ir fotoelektrinės baterijos, veikiančios Saulės energija.

Guoandžou mieste Saulės energiją naudojančios aparatūros gamykloje pastatyta saulės pirtis, kurioje saulės šildytuvo plotas — 60 kvadratinų metrų. Kiekvienas kvadratinis šildytuvo metras duoda giedrią dieną po 80 litru karšto vandens išildyto iki 50—60 laipsnių. Toje pačioje gamykloje pastatyta saulės krosnis, kuri gali sutelkti maždaug 1,000—2,000 laipsnių temperatūros. Bandydams taip pat pagamintas garinis saulės siurblys su reflektoriumi, kurio plotas 10 kvadratinų metrų. Saulėtą dieną siurblys gali išpumpuoti maždaug 4 tonas vandens per valandą.

A. Pelevinas

Philadelphia, Pa.

Klerikalai gavo per nosį

Jau nuo 1949 m. Pensilvanijos valstijoje klerikalai su savo biblijomis buvo susikraustę į viešąsias mokyklas ir prievarta bruko į jaunų mokinių galvas bibliškąjį "mokslą" ir maldas. Tačiau kai kuriems mokiniams bibliški prievarta brukami poteriai taip įkvėpė, kad kai kurių protestantų tikėjimų mokiniai protestuodavo, atsiskaidydavo nuo bibliškų pamaldų mokyklose. Tuomet mokytojai atsiskaidusius mokinis mokinius pradėjo bausti... Mokiniai pasiskundė tėvams.

Tėvai užvedė prieš mokyklų apšvietos komisiją bylą federaliniame teisme. JAV distrikto apeliacijų vyriausybės teisejas J. Biggs savo nuosprendyje pareiškė, kad prievarta mokomas bibliškas mokslas mokyklose esąs nekonstitucinis. Nes biblija tiktai tikinčiųjų maldaknygė, o ne literatūrinis kūrinys ir kad tai peržengia konstitucijos garantuotą laisvės ribas. Kiti du teisėjai, W. Kraft ir W. H. Kirkpatrick, pilnai pritarė nuosprendžiui. Teisme kai kurie fanatikai, religiozai nusiteikę mokytojai,

Tarybų Lietuva ir jos žmonės

Rašo Jonas Kaškaitis

Teko man pamatyti parengtą didelę mūsų tėvų šalies dalį, teko kalbėtis su visokiais jos žmonėmis. Dvidešimt penkias dienas teko stebėti ir stebėtis Tarybų Lietuva, ir pavieniui ir su amerikiečių lietuvių turistų antrąja grupe. Su dideliu susidomėjimu išsiūriėjau ir Lietuvos piliečius ir jų gyvenimą. Ir daug labai įdomių smulkmenų turiu susikrovęs savo atmintin ir sąmonėn.

Bendrai imant, ruoširdūs ir darbštūs Lietuvos sūnūs ir dukros. Stebėjau, kaip susikaupę plūso moterys ir nergingos Telsių trikotažo ližiuliame fabrike "Mas-is". Darbai virte verda. Pačios mašinos bei staklės tolydžiai varo darba,—darbininkės tik pirštukais nustatinėja metmenis, audinį ar kokią rūbą dali. Jei kur nutruko siūlas, ūmai pati mašina sustoja: darbininkė beregint suriša, išlygina siūlą—ir vėl tolygiai vienodai ir lengvai greitą taktą muša staklės.

Mašinos susuka siūlus, audžia, sukarpo, susiuva marškinius, išbaigia juos, sulanksto, sudėsto.

Kitame, senajame trikotažo fabrike gaminamos pirštinės, irgi taip skubiai, gražiai ir pritikliai, kad tik žiūrėk ir šypsokis.—Šitos pirštintytės vaikams, šiltos ir patogios,—su atvira šypsena aškina mergina. Kitos staklės sunarsto, susiuvinėja plonutes moteriškas pirštines. Pastovų gerą išsinešiau iš ten išpuđi. Tos mūsų nielės žemaitulės tokioms nuosirdžios, darbingos, tokios seseriškai artimos, savos.

O vakarais, po darbo, po šešios vakarienės, skamba dainos, juokai, šokiai, tarškios kalbos. Kitur skaitomi laikraščiai, knygos. Teatrai, koncertai, muzika sudaro kultūrinę pramogą. Tvarkingai ir slidžiai vyksta darbas, poilsis, gyvenimas ir gyvenimo džiaugsmas.

Tokios pat darbščios sesutės žemaitelės apdirbinėja žuvį Klaipėdos žuvų pramonėje. Baltučiais chalatais švariai, steriliai aptaiso įvairias žuvų rūšis. Mašinos nukerta pelekus, supiaursto į gabalus, gabalai pereina per plovimo procesus, esti surištuoti sudėstomi į skardines dėžes, sterilizuojami, ir dėžės hermetiškai uždamos, pridamos atkėtes su parengtais parašais.

Labai vikriai ir įdomiai gaminami saldainiai Vilniaus konditerijos fabrike "Pergalė". Visokios saldainių rūšys: šokoladai, marmeladai, karamelės, pastos, pašketai su uogu įdarais, bet ir su vynu įdarais. Stebėjom, ragavom ir gėrėjomės. Nėra čia jokių dirbtinų priemaišų, ercauk, ar kokių žalingų chemikalų skoniui, kvapui ar spalvai paryškinti. Visa kas gaminama iš švarių natūralių medžiagų, gaminama ne "dėl biznio", bet sau, savo šalies ir kitu broliški respublikų naudai. Tą pat g-

bandė įrodyti, būk tai mokymas religijos mokyklose pakelia mokinių moralę ir apsaugoja jaunuolius nuo ištvirkimo ir visokių piktdarvysčių...

Tačiau mokytojai tuo netikino teisėjų, ir biblijistikai gavo per nosį...

savo giminėmis ir artimaisiais. Mane vieną išvežiojo paskirtas vežėjas su "Volga" automobilium. Pat pirma Zarasai, man puikiai žinomi iš jaunų dienų, iš kermošių, iš turgų ir atlaidų. Tik vieną bažnyčią tegalėjau atpažinti. Dar ir Zarasų ežeras atrodė kiek pažįstamas. O šiaip — visai naujas, jūdrus ir įdomus miestas.

Mano giminaitė Vilutienė smulkiai papasakojo apie ką tik norėjau žinoti; supažindė dar ir su savo kaimynais. Patenkinti visi, nors dar ir mato trūkumų, kurių nespejo taip ūmai prasalinti. Kartu su Vilutiene mano vežėjas nuvežė mus į gimtąjį Vedarių kaimą. Kaimo, žinoma, seniai nebėra. Teko man pėsčiom lakstyti nuo sodybos iki sodybos. Kita jaunutė gimtinaitė padėjo man surasti gimines, senųjų mano kaimynų vaikus ir vaikaičius.

Buvo pats tas darbymetis, nenorėjau trukdyti laukų darbą. Su kuriais teko susitikti ir kalbėtis, atrodė sotūs, sveiki, saulės nubučiuoti. Dirba, plūsa, skuba. Kito pirklė tebėra senutė, reikėtų naujos, bet stoka ir statomųjų medžiagų ir laiko.

Maždaug taip pat dalykai vyksta ir Dvirėžiuose, tarp Južintų ir Dusetų. Ten gausu mano mielių giminių. Žadėčiau kada paskiau vėl atsilankyti ir ilgiau pasikieminti.

Arti Alytaus, Miroslavo miestely turiu labai mielą savo sesers dukterį ir jos gražiai auklėjama, mokslinamą šeimelę. Net dvi dienas paviešėjau tenai. Patenkinti, linksmi, labai sveitėri, malonūs giminės ir jų kaimynai! Plačiai išsišnekėjome. Labai kvietė mane su ja pasistoviai apsigyventi. Patarimų čia daugelį, negu kaime.

Bendros žmonių nuotaukos. Visur įdėmiai stebėjau žmonių veidus, jų išraišką. Daugelis atrodė privilegę, tiek nuo darbo, tiek nuo ilgos kaitros ir sausros. Bet vos tik pradeda šnekėtis, tuoj pagyvėja ir linksmesni darosi jų veidai ir akys, malonesnė nuotaika. Atrodo atviraširdžiai, artimi, broliški. Kalbamas atvirai, intymiai, be užuolankų, be gudravimų. Nė vieno negirdėjau nusiskundimo valdžia ar tarybine santvarka.

Daug kam norėtųsi geresnės būstinės, patogesni namukų, švelnesniu rūbų. Bet jie supranta dalykų būklę ir painią tarptautinę padėtį. Numano, kad įtampa tarp tarybinių šalių ir kapitalistinio pasaulio iš lengvo eina mažyn. Artimesni darosi kultūriniai ryšiai ir susisiekimo būdai.

Sumažės ginkliniai lenktyniavimai, atomų bombų grūmonės, tarpkontinentinių sviedinių gaminimai. Sumažės tiems tikslams išlaidos, o padidės žmonių namų apyvokos gamyba. Patogesnis bus gyvenimas, aukštesnis gyvenimo lygis. Visa tai aišku, suprantama. Kuo nuosirdžiau ir našiau dirbs kiekvienas asmuo ir artelė, tuo lengvyn eis gyvenimo sąlygos.

Ir mane traukia į tą bendrą teviškės darbą, traukia bet kuo prisidėti prie bendros pažangos ir gerovės kilimo, pagal nustatytą septynmečio planą.

Iš Lawrence į Lietuvą ir penkios dienos Maskvoje

Rugpjūčio 20 d. iš Vilniaus pribuvom Maskvon. Lektuvų stotyje mūsų jau laukė su autobusu. Kelionėje į Maskvą d. R. Vairgauskas parodė mums ant kalno stovintį Lenino universitetą, kur mokosi 20,000 studentų, ir kitus įdomius pastatus.

Privaziavom naująjį miestą. Visi apartamentai nauji. Balkonuose gėlės. Aplink didelį parką ir aikštėles vaikams žaisti. Seniau niekas ne negalvojo ten gyventi, tik laukiniai paukščiai ten lakstė, o dabar puikiai 8 aukštų namai.

Sustojom ant kalno, nuo kurio matosi beveik visas miestas, pasidairėm. Į miesto centrą vykome per Raudonąjį skvėrą.

Antrą dieną nuvykome pamatyti carų brangenybių. Jauna mergaitė mums juos parodė ir apie juos paaiškino. Užtruko apie 2 valandas pro jas praėti. Carų, kunigų rūbai ir įrankiai aukso, tūkst. deimantų, tūkst. tūkst. deimantų sudėta.

Užėjom bažnyčion, kurioje laidojosi carai. Ten statyta eilės karstų. Matėm milžinišką varpą, nukaldintą dar Jono Didžiojo laikais.

Vaikščiujom pro Kremliaus puikius pastatus. Kremliuje dabar Tarybų Sąjungos parlamentas vykdo suvažiavimus, į kuriuos suvažiuoja visų respublikų ir sričių išrinkti atstovai.

Kitos dienos rytą, apie 10 val., nuvykom pažūrėti Lenino ir Stalino mauzoliejaus. Eilėje stovėjo keli tūkstančiai žmonių. Mauzoliejuje paguldė amžinajam palaidoti pasauliniai vadai turtum medaus. Praėjome pro sieną, kur randasi palaidoti amerikiečiai revoliucionieriai John Reed, Haywoodas ir kiti.

Po pietų nuvažiavome pažūrėti Amerikos parodos, kuri tuo laiku buvo vykdoma Maskvoje, o iš ten po miestą: Puškino skvėrą, didžiųjų krautuvinių centrą, Lenino valstybinę biblioteką. Rodos, važinėtum po Maskvą dieną ir naktį ir vis dar norėtum važinėti. Pastatai gražūs, gatvės plačios, švarios. Krautuvės ir šaligatviai visur pilni žmonių. Žmonės labai mandagūs.

Draugo Vaigausko vadovaujami nuvykom pažūrėti Maskvos požeminių traukinių. Sienos marmurinės. Lubos išdabintos visokiais paveikslais. Visur šviesu. Traukiniai puikūs, švarūs. Nesinori iš Maskvos požeminio išeiti.

Drg. Povilas Rotomskis paklausė, ar norim pamatyti visatarybinėje parodoje paviljonus, kur tarp kitų respublikų randasi ir Lietuvos. Pirmiausia nuėjom į Lietuvos. Gražus paviljonas. Jame į mus žvelgia d. Kapsuko paveikslas. Norėtuš pamatyti ne vien Lietuvos, bet ir kitų respublikų atstiekinimus. Tačiau visa tai apėiti imtų 3 mėnesius. Aplankėme (ir tai tik prabėgomis) kelis.

Buvom nuvykę apžiūrėti GUM — tai didžiausia krautuvė Maskvoje. Galima paklysti. Joje rasi visko: nuo adatos iki aukšnių puošmenų. Rakandų, drapanų kokių tik nori. Langai gražiai išpuošti. Žiūrėjome cirka, dar pir-

mu kartu surengtą naujoje aikštėje, kur telpa 80,000 žmonių. Sėdynės numeruotos. Atskrenda du helikopterai. Sustojo viršuje aikštės apie 2,000 pėdų aukštyje, išleidžia virves. Viename šone mergaitė, kitame vaikas išlipė iš helikopterio ore pradėjo visokius gimnastus. Žiūrint, tiesiog plaukai stojasi ant galvos. Jei kristų, nė kaulėlių nesurinktų. Bet jie gerai išsilavinę.

Kazokų arkliai skrieja kaip paukščiai, o ant jų jojantį kazokai visaip išsirango, pralenda pro kojas, pro kaklą. Ir kitų visokių įdomiausių žaidimų matėm. Parodoje paviljonų teatre matėm kronikinius filmus — žinias iš viso krašto. Jie rodomi taip, jog atrodo, kad ir mes važiuojam ar skrendam virš miškų, vandenų ir miestų. Stebėdamas einantį traukinį jautiesi, būk juo važiuoji.

Maskvoje gatvės pavadinotos atsižymėjusių kovotojų už laisvę, taipgi mokslo ir darbo pirmųjų vardais. Skvėruose jiems pastatyta daug paminklų, apsidintų gėlėmis. Gausu puikių skvėrų.

Jeigu norėtum viską Maskvoje pamatyti, reiktų ten būti keletą savaičių, o gal ir mėnesių. Per 4-5 dienas teko matyti daug puikių darbininkų klubų, bibliotekų, šiaip naujų pastatų. Matėm ir istorinių pastatų ir įstaigų. Tos 5 dienos taip greit prabėgo Maskvoje, kad nepamatėm, jog jau laikas skubėti namo.

S. Penkauskas

Šypsenos NESUSIPRATIMAS

Jauna moteriškė ateina pas advokatą ir prašo jį gauti jai divorsą. Nelaimingoji skundžiasi: "Visi sako, kad aš už savo vyro tekėjau tik dėl jo pinigų. Gi kaip tik priešingai: aš ieškau divorsą, kad priėjus prie jo pinigų".

SUVILTAS SMALSUMAS

Vyras žiūri per langą ir sako savo žmonai, kuri trisiasi prie pečiaus: "Žiūrėk, štai tas Jonas eina su ta moteriške, kurią yra įsimylėjęs".

Žmona puolėsi prie lango, išmesdama iš rankų ir sukdama glėbį lėkščių: "Tai kuri gi?"

Vyras: "Na gi, tai ta, kuri gražiai apsirengusi".

Žmona: "Tu idiotai, juk tai jo pati!"

Vyras: "O ką, tu manai, aš turėjau mintyje?"

NEKALTAS VĖJELIS

Vieną kartą graži jauna mokytoja pradėjo pasakoti savo klasei apie gamtos grožį ir malonumą vasaros metu. Ji sakė: "Štai, traukinys sustojė ir aš išėjau laukan ant platformos. Saulutė švietė, vėjelis dvelkė, ir staiga aš pajutau ant savo veido švelnų kutenimą. Atspėkite, kas tai galėjo būti?"

Viena mergaitė garsiai atsiliepė: "Tai buvo stoties vedėjo ūsai!"

Laiškas iš Lietuvos

Užsimušė Edvardas Jurša ir kitos žinios

Siomis dienomis aplaikiu laiška nuo brolio, kuris dabar gyvena Vasiliukų kaime, netoli Lentvario, Vilniaus krašte. Apleidus sveikinimus ir kitus nesvarbius visuomenei dalykus, čia paduodu svarbesnes laiško dalis.

P. Š.

Rugpjūčio 28, 1959
Brangus broli:

Kai rašiau tau pirmesniau laiške, kad aš buvau nuvykęs mūsų gimtan Užugoustin į petrinų "atlaidus" pasimatyti su daugeliu pažįstamų, tai sekančią dieną, birželio 30, parvykęs namo radau pastatytus mūsų darželėje 9 avilius pilnus bičių. Pamislėjau: nejaugi dievas iš dangaus man išmetė tuos avilius už koki nors gerą darbą?.. Aviliai buvo sustatyti ant žemės netvarkiai. Aš labai nudžiugau, kad bičių savininkas gyvena Vilniuje, tai tikėjau, kad už dienos kitos atsiras ir bičių savininkas.

Po keturių dienų, parėjus su Vanda nuo darbo, radome motociklu atvažiuosį nepažįstamą žmogų. Jisai greit persitardė, pasakė, kad jisai yra tu bičių savininkas ir jo pavardė Edvardas Jurša; jis yra Vilniaus kooperatyvų vedėjas. Jis sakė, kad tos bitės buvo viename kaime pas ūkininką, bet vieną kartą kaip ten buvo, kad tą ūkininką bitės gerokai sukandžios, todėl jis pareikalavo Juršo, kad kognėčiausiai bites pasimintų. Jurša per kitus žmones sužinojo apie mane, ot, ir atvežė bites pas mane, manęs neradamas namie.

Pasikalbėjus, mes susitarėme būti "bičiuliais", abu valgysim medų... Aviluose buvo nemažai medaus. Susitarus, mes abu dirbome visą naktį, kol sutvarkėme avilius, pakėlėme aukščiau nuo žemės ir tt. Auštant Jurša išvažiavo namo, pradžiam sugrįžti už trijų dienų. Praėjo trys dienos, jo nėra; dar po trijų dienų atvažiavo nepažįstamas vyras, kuris pasisakė esąs Edvardo Juršos brolis ir pasakė man labai liūdną žinią: — Edvardas Jurša, važiuodamas nuo manęs namo, Vilniaus gatvėje susidūrė su automobilium ir tapo mirtinai sužeistas. Prieš mirtį dar suspėjo pasakyti, kur randasi jo bitės. Tai labai gaila gero žmogaus. Jisai buvo našlys ir turėjo tik vieną 15-kos metų sūnų. Velionies brolis ir sūnus, abu gyvena Vilniuje, todėl jie pasiūlė man nupirkti tas bites, ką aš ir padariau. Tai dar pirmą kartą savo gyvenime aš tapau savininkas devynių avilių bičių...

—o—

Sirdingai dėkoju tau, broli, už dovaną — 200 rublių, kurią įdavei man per R. Mizarą. Už tuos pinigų daviau tau priklausom du aviliai, pilni medaus.

Siomis dienomis aplaikiu nuo tavęs Metelionio knygos "Apie Dievus ir Žmones" antrą tomą, taipgi aplaikiu pūdelį laikraščių: 3 Vilnies ir 3 Laisvės.

Mes visi, kurie skaitėme Metelionio knyga, ir kurie dar laukia skaityt, siunčiame sirdingą padėką Metelionii už parašymą tokios svarbios knygos, o tau, broli, už atsiuntimą jos. Linkime jum sveikatą.

—Martynas

Apie skulptorių Vincą Grybą

Tarsi kokia stebuklinga jėga nukreipė naikinantį karo viesulą nuo miesto aikštės: Didžiojo Tėvynės karo metu Raseiniai buvo beveik visai sugriauti, o štai 13 metrų aukščio "Žemaičio" monumentas išliko nepaliestas.

Prie šio paminklo, simbolizuojančio žemaičių liaudies kovas už savo socialinį ir tautinį išsivadavimą, nuskambėjus paskutiniams kalto dūžiams, prieš 25 metus nubraukė nuo kaktos prakaitą skulptorius Vincas Grybas. Baigtas antras didelis darbas: pirmasis — bronzinis Simanas Daukantas jau keli metai giliai susikaupęs, geru mastytoju žvilgsniu žvelgia į skurdžius Papilės namukus ir apylinkes. Svetėjo rankoje atskleista "Lietuvos istorija", bet joje nėra to negražaus lietuviškos buržuazijos valdymo istorijos puslapio. Kažin, ar būtų ji ramia širdimi galėjęs rašyti Daukantas. Šis "vargu pele", didis humanistas, demokratas, kurį skulptorius ir pavaizdavo labai paprastai, kukliu, artimą liaudies žmonėms.

Paminklas menininkui pavyko: Simanas Daukantas tvirtai atstojo ant aukšto postamento ir ryškiu silueta įsirašė dangaus fone. Išraiškįga istoriko galva, ekspresyvi, psichologiniu gilumu persunkta figūra, skulptūrinis masių triminis bangavimas, turtinga lipdyba byloja apie ne eilinį paminklo autoriaus talentą, kuris, tiesą sakant, ryškiausiai ir susvytėjo šiame monumente.

V. Grybas Daukanto monumentą kūrė su dideliu įkvėpimu ir karšta menininko širdimi. Juk tai buvo pirmas jo monumentinės skulptūros kūrinys, apie kurį V. Grybas galvojo jau būdamas Paryžiuje, kur porą metų jam, kaip Kauno mokyklos liejimo instruktoriui, teko pasimokyti prof. Burdello privatinėje akademijoje. Daug apie ką tuomet galvojo, daug ką projektavo jauni žmonės, patekę į Paryžių, kur kryžiaivis įvairiausias formalistinio meno srovės, bet kur taip pat turtinguose muziejuose sukaupti geriausi praėjusių epochų meno šedevrai. Bet jaunųjų menininkų viltys ir svajos bemač išblėsdavo, grįžus į buržuazinę Lietuvą. Buržuazinė valdžia nekvaršino sau galvos dėl paminklų ir aplamai dailės; jie kas buvo daroma šioje srityje, tai daugiausia atskirų draugijų, komitetų, privačių asmenų iniciatyva. Ir Simano Daukanto paminklo statybai lėšas davė ne vyriausybė: jas iš savo kelių algų suaukojo mokytojai, sudarę paminklo statymo komitetą.

Neseniai išleistoje monografijoje apie įžymų lietuvių skulptorių V. Grybą autorius T. Adomonis teisingai pažymi, kad V. Grybas po šio pasisekusio darbo pažvalėjo, optimistiškiau žvelgė į gyvenimą, į kurį jis taip sunkiai mušėsi. Gimęs neturtingų Suvalkijos valstiečių šeimoje, jis tik laimingo atsitiktinumo dėka pateko į Varšuvą, kur mokėsi gimnazijoje, studijavo skulptūrą dailės mokykloje, iš Lietuvos kilusi prof. P. Velionskij-Velioniškij. Čia ėmė ryškėti jo gabumai, jis buvo premijuojamas, ta-

bas aktyviai dalyvavo revoliuciniame kareivių judėjime, pasižymėjo, kaip geras kalbėtojas ir organizatorius. Patekęs į vokiečių nelaisvę, jis pabėgo, pėsčias sukūrė 350 km, pasiekė gimtąsias vietas (buvo Šakių apskr.), ir su jam būdinga energija įsitraukė į revoliucinę darbo žmonių kovą dėl Tarybų valdžios Lietuvoje. Šito lietuviškoji buržuazija niekada neužmiršo.

Į meno pasaulį, paskatintas pradėdamu ruošti dailės parodų ir kitų meninio gyvenimo įvykių, kaip teigia monografijos autorius, V. Grybas grįžo po ilgos pertraukos; būdamas 33 metų aukštas, jis 1923 m. laisvu klausytoju įstoja į ką tik susikūrusią Kauno meno mokyklą.

Studijuodamas meno mokykloje, V. Grybas suprojektavo ir nulipdė dekoratyvines pelėdų su atvertomis knygoms skulptūras ir vazas, kurios ir šiandien puošia mokyklos tvora. Diplominiu darbu V. Grybas sukūrė dekoratyvę skulptūrą "Pegasas", vaizduojančią graikų mitologijos sparnuotą žirgą. Knygoje rašoma, kad, stengdamasis neatitrūkti nuo gyvenimo tikrovės, o nepajėgdamas įsigyti "Pegaso" modeliu tinkamo žirgo, skulptorius už 30 litų nusipirko pasenusi, vos ant kojų besilaikantį kuiną... Mokyklos baigimo programa suuroštąje V. Grybo darbų parodoje kabojo užrašas: "Užsakydami šiuos skulptūros darbus, papuošite jais savo namus ir padėsite pradedančiam autoriui daugiau ko sukurti".

Bet užsakyti niekas neskubėjo. Neskubėjo ir tada, kai V. Grybas grįžo iš Paryžiaus jau kaip subrandęs menininkas, aplankęs daugelį Vakarų Europos miestų ir muziejų. Savo viename laiške iš Paryžiaus skulptorius rašė: "Žmonės čia uliavoja. Bet šalia to, Paryžiuje yra baisaus vargo. Tūkstančiai žmonių vaikščioja per dienas išbadėje, alkani". Badavo Paryžiuje ir Grybas: po 1926 m. fašistinio perversmo Lietuvoje buvo susidomėta jo biografija ir pusiau sumažinta, o paskui kurį laiką ir visai nutraukta stipendija.

Nieko geresnio nežadėjo jaunam menininkui ir buržuazinis Kaunas. Tik kapitalistinėje santvarkoje galima toks pasityčiojimas iš meno: grįžus iš užsienio, skulptorius, neturėdamas kitos išeities (visur reikėjo pinigų!) išsirengė dirbtuvėle kaime, tvartelyje... Tik vėliau jam pavyko išsinuomotį Jurbarkė buvusį dvorą pastatą (dabar čia V. Grybo vardo memorialinis muziejus), kurį beremontuodamas, skulptorius įklimpo į skolas ir visą gyvenimą buvo persekiojamas antstolių.

Kaip žinoma, V. Grybas daugiasia dirbo paminklinės skulptūros srityje, nors tai buvo labai nedėkingas, tuo metu apkleistas darbas. Paminklinė skulptūra yra prienamiausia ir suprantamiausia liaudies masėms, bet buržuazinio gyvenimo sąlygomis menininkas šiaip ar taip turėjo skaičiuoti su užsakovu skulptorius, juo idėjinėmis pažūromis. Kita vertus, valstybiniam mastu tuo metu paminklų statymu nebuvo rūpi-

namasi, įvairūs savamokliai tupdė juos miesteliuose, kaip jiems ir užsakovams atrodydavo geriau.

V. Grybui, pradžioje vieninteliame monumentinės skulptūros atstovui, gerai užsirekomendavusiam "Žemaičio" ir S. Daukanto paminklais, šiuo atžvilgiu, pažanginti, sekėsi. 1930 m. konkurso keliu jis gavo užsakymą pastatyti didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto paminklą Kaunopriemiestyje. Bronzinė Vytauto statula skulptoriaustraktuota kitaip, negu, pvz., S. Daukanto figūra: kitoks turinys diktavo ir kitokią formą. Kunigaikščio paveikslas spręstas apibendrintomis skulptūrinėmis masėmis.

Monografijoje gana įtikinamai aptariamos priežastys, tam tikra dalimi prisidėjusios prie vienu metu pastebimo skulptoriaus kūrybinio potencialio susilpnėjimo. K. Naumiestyje jo pastatyto V. Kudirkos paminklo, atrodo, negalima laikyti rimtu kūrybiniu laimėjimu. Autorius pats juo buvo nepatenkintas, labai dėl to kankinosi, sunaikino V. Kudirkos biustą, ėmėsi apvaliosios skulptūros.

V. Grybas paminklus mėgo puošti bareljerais, pats, be architektų pagalbos, komponuodavo postamentus, bet jie, deja, tiek V. Kudirkos, tiek ir kai kuriose kituose paminkluose ne visada pasižymėjo meniskumu, išieškotomis proporcijomis. V. Grybas, varginamas skolių, buvo priverstas imtis darbų, kurie jam, kaip pažangiam menininkui, nebuvo prie širdies. Skulptorius padarė nemažą paminklų projektų, kurie dėl įvairių priežasčių nebuvo įgyvendinti, bet aiškiai rodo jo diapazono platumą, kūrybinius ieškojimus, ypač suaktyvėjusius paskutiniaisiais gyvenimo metais.

Knygos autorius nušviečia V. Grybo, kaip menininko ir piliečio, asmenybės, darbo metodą. Dailininkas gerai pažino skulptorių medžiagų savybes ir mokėjo jas panaudoti pagal kūrinio charakterį, suprasdamas medžiagų ir formos tarpusavio ryšį. Jo kūrinių meniniai paveikslai apibendrinti, prabyla į žiūrojų pirmiausia savo silueta, jų dvasinis pasaulis atskleistas monumentalios forma. V. Grybui pirmajam lietuvių dailėje teko spręsti nemažą monumentinės skulptūros uždavinį, jis pirmasis Lietuvoje paminklų statybai ėmė naudoti marmuro grūdėlius, ieškodamas būdų pritaikyti liaudies meno motyvus.

Paskutiniaisiais buržuazijos valdymo Lietuvoje metais, pabrėžiamą monografijoje, skulptorius ima labiau domėtis Tarybų Sąjungos dailės gyvenimu, artimiau bendrauti su darbo žmonėmis, užmezga ryšius su kai kuriais Jurbarko komunistais — pogrindininkais, rėmė MOPR'ą ir pan.

Kaip doras lietuvių liaudies sūnus-patriotas, skulptorius Tarybų valdžią Lietuvoje sutiko džiaugsmingai, aktyviai įsijungė į visuomeninį darbą. Tarybų Lietuvos vyriausybė užsako jam sukurti Markso, Engelso, Lenino, Stalino biustus; skulptorius imasi darbų. Jis taip pat pradeda

dirbti prie Stalino statulos, J. Janonio, K. Donelaičio biustu, ruošia figūrines kompozicijas "Aguonų krėtėja" Maskvoje organizuojamai lietuvių meno dekadai. Bet hitlerinės Vokietijos pradėtas karas sustabdo naujo tarybinio gyvenimo veržlų tekėjimą. V. Grybas nespėja pasitraukti iš Jurbarko. 1941 m. liepos 3 d. jis buvo sušaudytas kartu su šimtais jurbarkiečių.

Taip nuo niekšingos bu-delių rankos žuvo vienas žymiausių lietuvių monumentinės skulptūros atstovų skulptorius — realistas Vincas Grybas, išvaręs gilia vąga lietuvių dailės barę. Buržuazijos valdymo metais, jis ilgą laiką buvo nutolęs nuo politinio gyvenimo, neišvengė vidinių prieštaravimų, bet visada stengėsi, kad jo kūryboje suskambėtų progresyvios, demokratinės idėjos. Dailininkas visą savo kūrybinį gyvenimą liko ištikimas realizmo principams, jautrus liaudies interesams.

Ir labai gerai, kad šviesu jo paveikslą primena ši skoningai išleista, gausiai iliustruota knyga apie Vincą Grybą. Jos autorius T. Adomonis atliko didelį, kruopštų darbą, surinkęs labai negausią skulptorių liečiančią medžiagą ir sutvarkęs ją moksliniu principu.

Ed. Pranckūnas

PALYGINIMAS

Atsimenu, kada Tarybų Sąjunga paskelbė savo pirmąjį ekonominį penkių metų planą, kapitalistinis pasaulis juokus krėtė iš to. Tada Tarybų Sąjunga buvo reikalingos mašinos, kurias kapitalistinis pasaulis nei už gryną auksą nenorėjo jai parduoti, o jei ir pardavė, tai tik nusenušius modelių ir trečiaeilės vertės mašinas, tikėdamiesi tuo sužlugdyti Tarybų valdžią. Kapitalistų nenorui, Tarybų Sąjunga jau įvykdė keletą penktųjų ir visas pasiekėmė. Šiandien Tarybų Sąjunga ne tik kad pasigamina sau pakankamą kiekį lygių gerų, o kartais ir pranašesnių sudėtingų mašinų, bet, kapitalistinio pasaulio nelaimė, jas jau eksportuoja į užsienius, į kapitalistų eksploatuojamas šalis. Kapitalistai jau nuogąstauja ir suokalbija, kaip tam eksportui pastoti kelią.

Antras palyginimas. Buržuazinėje Lietuvoje dideliame nuosimėjimui lietuvių, kaip darbininkų, amatininkų, taip ir augstus mokslus baigusiu jaunuolių, grėšė nedarbas ir skurdas. Šiandien į Lietuvą grįžta iš svetur daug tų, kurie dėl nedarbo buvo išsiblaškę po svetimas šalis. Jie visi gauna darbus pagal savo specialybes. Be to, Tarybų Lietuvoje žemės ūkiu našumas su kiekvienais metais kyla. Šalis sparčiai tempais industrializuojasi. Mokslas ir kultūra bujoja, kaip niekad pirmiau, bet pas mus Amerikoje dar randasi daug tokių, neapykanta apakusių ablavukų, kurie švelbeldžioja apie išlaisvinimą — išlaisvinimo, iš visų sotaus gyvenimo, iš spartaus ekonominio vystymosi, progreso, iš kultūrinio klestėjimo, iš visiems priinama mokslo ir privalomo darbo?! Išlaisvinti Lietuvą saujelei ponų ir gražinti ją atgal į purvą, skurdą, nedarbą ir beviltį rytojų? Broliai, sustokite valandėlei, apsisvarstykite ir klauskite savęs: kur einate ir ko norite?

Arėjas

Washingtonas.—Už 1958 metus JAV valdžia gavo \$79,798,000,000 taksų nuo įplaukų, tai ant \$200,000,000 mažiau, kaip 1957 metais.

Wilmerding, Pa.

Motiejus Walowig - Valevičius mirė rugsėjo 27 d. ir palaidotas spalio 1 d., religiskai. Velionis buvo katalikiškų pažiūrų.

Motiejus buvo ramaus būdo žmogus; gražiai sugyveno su savo kaimynais ir turėjo gerų draugų bei prietelių; darbinikiškai susipratęs, ilgametis Laisvės skaitytojas. Jis priklausė LDS 37 kp., pirmiau — Sūnų draugijoje. Reikiama jam buvo įdomu visko po biskų žinoti, ir klaidos nedarė taip manydamas, pažangią spaudą skaitydamas. Pažinau Motiejų apie 10 metų ir esu apie porą sykių jam atnaujinęs Laisvės prenumeratą.

Motiejus Valevičius buvo nevedęs, pavienis pilietis. Mirė sulaukęs virš 75 metų. Giminų neturėjo, gyveno nuomininku pas Mrs. Millie Rezalį, 117 Watkin Ave., Wilmerding, Pa. Millie Rezalį ir jos sūnus rūpinosi laidotuvių pareigomis ir jas tinkamai atliko. Velionį palydėti susirinko skaitlingas būrelis kaimynų.

Po laidotuvių Mrs. Rezalį palydovus pakvietė sustoti LDS 37 kuopos svetainėje, 110 State St., ir ten visiems buvo paruošti pietūs.

Garbė Mrs. Rezalį ir jos sūnui už suteiktą draugui patarnavimą. Gi velioniu sakau: Motiejau, išsėkis saltonė žemėlėje, o mes keliausime toliau.

J. Mažeika

Baltimore, Md.

Auksinės sukaktuvės

Juozas ir Ona Deltuvai rugsėjo 27 d. šventė savo 50 metų vedybinio gyvenimo jubiliejų. Tą dieną jų garbei buvo suruoštas iškilmingas banketas, kuris atsibuvo pas Juozą ir Franciską Deltuvus, Arbutus, Md.

Kadangi Deltuvai turėjo daug draugų ir pažįstamų, todėl juos pagerbti susirinko virš 80 žmonių. Pasilinksminę, prie skanių valgių ir salto alučio pasivaishę iki vakaro, svečiai skirstėsi namo linkėdami jubiliatams ilgų, laimingų metų.

Išsiskirstydami draugai sumetė po kelis dolerius padėginimui lėšų. Apmokėjus visas išlaidas liko \$72, ir jubiliatui padėjo \$50, po dolerį nuo kiekvienų vedybinio gyvenimo metų, tai visų susidarė \$122.

Pinigų paskirstėme taip: Laisvei \$75.00, Vilniai \$25.00, Liaudies Balsui \$22.00.

Prie banketo surengimo daugiausia dirbo F. Deltuvienė, pagelbstint dukrai Mildai ir dviem marčiom, Arinai ir Berre, ir Jenny Pivoriūnienei. Ačiū visiems, kurie prisidėjo prie surengimo pasėkmingo banketo.

Juozas ir Franciska Deltuvai Arbutus, Md.

P. S. Jubiliatai Juozas ir Ona Deltuvai gyvena Ifanover, Md., o banketas rengtas per Juozą ir Franciską Deltuvus, Arbutus, Md.

Montreal, Canada

TV unijos imasi žygių prieš JAV įtekme

Kvebeko provincijos radijo ir televizijos amatų unijos, kaip tai: Montrealo Artistų unija, Kvebeko Artistų unija, Producers unija, Nacionalė brodkestiniui darbininkų ir technikų asociacija ir Internacionalis Teatrinų Samdinių Susivienijimas, sudarė bendrą, kaip jie pavadino, „saugojimo komitetą“, kuris rūpinasis saugojimu nuo vis labiau plintančios Jungtinių Valstijų įtekme į Kanados radijo ir televizijos tinklą. Komitetas išleido spaudai pareiškimą tuo klausimu ir kartu užprotestavo prieš aukštųjų tinklo pareigūnų patvarkymus vis daugiau amerikizuoti radijo ir televizijos programas, kas, tų ir technikų kasdieninį pasak jų, stato pavojun ne

Auburn, Me.

Atminimui mirusiųjų

Mikolas Plundūnis
Juozapas Plundūnis
Jonas Plundūnis
Mary Plundūnaitė - Galeckienė,
Jonas Naujokas
Mary Plundūniene

Visi suminėti yra mirę prieš daugelį metų. Savu laiku jie visi buvo gana veiklūs pažangiečių eilėse. Reikalai esant ir aukomis prisidėjo. Mano sesutė Mary Plundūnaitė - Galeckienė tur būt buvo veikiausia iš mūsų visų.

Prisimindama mirusių mano brolius, sesutę, vyrą ir motiną, aukoju Laisvės šėsis dolerius ir sykiu atnaujinu Laisvės prenumeratą.

Eva Naujokienė

Walter Padgalskas ligoninėje
Tai mūsų darbusis Laisvės vartininkas iš Rumford, Me. Jam tapo padaryta skaudanti operacija, ligonį atankius keletas dienų po operacijos jis atrodė dar silpnas. Ligonis išvermės ir kantrybės. Tikiuosi, kad su laiku Walteris sustiprės.

Dabar, prasidėjus Laisvės vėjui, kol Walteris pasveiks, vartininkas S. Puidokas turės daugiau sukrusti vėjais reikalų. Taipgi ir Laisvės skaitytojai turėtų pasirūpinti prenumeratas atsinaujinti.

A. Apšėgienė

Worcester, Mass.
Spalio 6 d. Lietuvos Sūnų ir Dukterų pašalpinės draugijos susirinkime buvo plačiai aptarti draugijos reikalai. Vienas iš svarbiausių šį mėnesį — gerai prirengti uždarymo vasarinio sezono Olympia parke.

Valdyba ir direktoriai dės daug pastangų, kad banketas būtų pasėkmingas, tai prisieis nemažai padirbėti. Jeigu reikės pagalbėti, neatsisakykite.

Olympia park banketas spalio (Oct.) 21 d. prasidės 5 val. vakare. Bus kalakutienos vakarienė ir pakankamai ko įsigerti; orkestras ir sokiai trauksis iki vėlumos nakties. L. S. ir D. draugija nuosirdžiai kviečia narius ir visus mūsų simpatikus skaitlingai dalyvauti bankete.

Išrašė du nauji nariai, Shirley ir Robert Parquette, graži jauna pora.

Mirė Mathew Stalūnionis, 73 m. amžiaus. Mirė rugsėjo 20 d., o palaidotas 23 d. Notre Dame kapuose. Velionis paliko dideliame liūdesyje dukterį Dolores A., D-ro Victor La Blanc žmoną iš Tradacie, N. B., ir 4 anūkus, pusseserę ir pusbrolių. Priklausė Lietuvos Sūnų ir Dukterų draugijai, Lietuvos Darbininkų Susivienijimui ir Lietuvos Ukėjų Klubui.

Prieš kiek laiko M. Stalūnionis daug darbovisi pažangiųjų judėjime ir buvo uolus vėmėjas darbininkų judėjimo. Bet vėlesniu laiku buvo paveiktas dipukų plepalais, nors ir sirgdamas dipukams gerai pasitarnavo.

L. S. D. draugija pareiškė nuosirdžią užuojautą dukrai, giminėms ir draugams. Taip pat suteikė paskutinį patarnavimą: gražių gėlių vainiką ir grabnešius.

Lai būna tau lengva šios šalies žemė.

Norintieji išrašyti L. S. D. draugijon malonėkite ateiti į sekantį susirinkimą lapkričio 3 d., 7:30 vakaro, 29 Edieott St., Worcestery.

Rep.

Mexico City. — Buvęs Meksikos prezidentas Lazaris Cardenas pasmerkė dabartinę valdžią už persekiojimą komunistų ir darbo unijų vadų.

Šis Kanados kultūrinis vystymasi, bet ir autorij, arvelizijos programos, kas, tų ir technikų kasdieninį gyvenimą.

J.

So. Boston, Mass.

Iš Lietuvos piliečių klubo susirinkimo

Spalio 4 d. į susirinkimą narių atsilankė mažai. Atsilankiau ir aš. Klausydamasis diskusijų labai nustebau pasireišiančiomis blogomis mintimis. Draugai pradėjo kalbėti, kad reikia likviduoti klubo kambarius, nes labai sunku išlaikyti. Likviduoti ne tik klubą, bet ir LLD kuopą, nes nėra kas veikti.

Taipgi nustebau, kad susirinkime nebuvo nė vienos moters.

Patariau draugams, kad reikia mest iš galvos tokias blogas mintis, o pradėti daugiau veikti. Man atrodo, kad visi buvusieji susirinkime draugai dar gali veikti, visi atrodė sveiki, išskyrus d. Kazlauską. Tas draugas atrodė dar sveikas, bet nusiskundė, kad negali matyti nei skaityti, žmona turi jam perskaityti laikraščius. Gaila draugo. Jis turi geras mintis, galėtų dar daug veikti.

Draugai ir draugės, mes visi gerai žinome, kad mes jau visi pasenome, kalnų jau negalim nuvertinti, bet mes dar galim nors iš lėto veikti. Dar lykai, atrodo, eina gerojon pusėn. Mes negalim išsitaikyti, to, ką mes nuveikėme. Mes daug prisidėjome prie progreso. Mūsų idėjos pildosi ir mes turime tuo džiaugtis. Laidykim susirinkimus kas mėnesį ir juos lankykime visi, judėjimas pasitaisys.

Bostonas turėtų būti veikimo širdis. Aplinkybėmis susidėjus aš turėjau aplėsti Worcesterį, persikėliau gyventi pas dukterį, Bostonan. Jeigu aš apsigyvensiu, galėsiu su jumis veikti pakol dar sveikata tarnaus.

Keletą kartų buvau atsilankęs klube. Draugų neradau. Visuomet vienas prižiūrėtojas sėdi. Draugės ir draugai, jeigu jūs patys nesilankote klube, tai kaip jūs norite, kad pašaliniai lankytųsi. Jūs turite savo klube įsigerti, tai kam reikia eiti kitur susirinkti. Vakarais, šeštadieniais ir sventadieniais praeisite laiką savo kambariuose. Patys lankytis, tai gausite daugiau narių, tuomet ateis ir nariai.

Bostone yra daug lietuvių, tik reikia daugiau veikimo. Man rodosi, kad Bostone yra prasilavinusių moterų. Lankykite susirinkimus. Be moterų vien vyrų negali veikimo sudaryti. Moterys yra pažiba veikime.

J. Skliutas

Brooklyno bibliotekos vedėjai sako, kad raketų gaudynė keičia ir skaitytojų skonį. Suaugusieji daugiau skaito apie užsienio politiką, jaunimas daugiau mokslinių raštų, net mažamečiai siekia daugiau technikos stebuklų.

Paskilbusioji Izraelio šokėjų grupė—Karmon Dancers—su savo vadu Jonathan Karmon dalyvauja Radio City Music Hall scenos spektaklyje greta ten dabar rodomo filmo "The FBI Story". Filme žvaigždžiuoja James Stewart ir Vera Miles.

PASIZYMERK SAVO ADRESU KNYGELĖJ
SEKMADIENIO VAKARĄ, LAPKRIČIO 15
CARNEGIE HALL

Sąskrydis Už Taiką ir Draugiškumą

Kalbėtojai:

Rockwell Kent, W. E. B. Du Bois, Corliss Lamont

Žymūs Sovietų Sąjungos Svečiai 1959 Vasarą

Įzanga \$1.000 Užsakykite Bilietus Dabar

NATIONAL COUNCIL OF AMERICAN-SOVIET FRIENDSHIP

Suite 707 114 East 32 St., New York 16

Liet. Namu B-vės šėrininkų suvažiavimas lapkričio 28

Suvažiavimas įvyks Bendrovės name, 102-04 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Taipgi norime visus šėrininkus informuoti, kad Bendrovės raštine persikėlė naujon vieton, į nuosavą namą. Tad visais Bendrovės reikalais prašome rašyti sekamai:

Lithuanian Building Corp., Inc.
102-04 Liberty Avenue
Ozone Park 17, N. Y.

New Haven, Conn.

LDS 16 kuopa laikė susirinkimą spalio 5 d. Narių atsilankė nedaug. Tuli ateina tik kai būna didelių reikalų. Būtų gerai, kad visados lankytų susirinkimus ir prisidėtų prie darbo, kuriuos kuopa atlieka ir prižiūri, kad visi nariai būtų prižiūrėti ligoje ir pašalpos gavime.

Brangūs LDS nariai, mūsų visų pareiga stoti darban palaikyti LDS narius gerame stovyje ir gavime naujų narių. Tas darbas nėra baigiamas ir jis priklauso kiekvienam nariui.

LDS 5-tos apskrities ruošiamas operetės "Silvijos" pastatymas nukeltas iš spalio 25 d. į lapkričio 15-tą, 2 val. popiet, Lietuvos Social Club svetainėje, 243 N. Front St., New Haven. Būtų gerai, kad visos Connecticut valstijos kuopos pradėtų rengtis ir prie šios gražios operetės "Silvijos" pastatymo, kurią suvaidins Brooklyno Aido choras.

J. Kunca

Kings County ligoninės kūdikų skyriaus direktorius Dr. Richard Day sako, kad dėl slaugių stokos išstatoma pavojun kūdikių gyvybę.

Lenk medelį, kol dar jaunais.

MATTHEW A.

BUYUS

(BUYAUSKAS)

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS

•••••

Newark 5, N. J.

Market 2-5172

426 Lafayette St.

Šauniu koncertu minės sveturgimių nuopelnus

Amerikinis sveturgimiams ginti komitetas New Yorke rengia paminėjimą 350 metų sukakties sveturgimių dalyvumo New Yorke artistiniame ir kultūriname gyvenime.

Sukakties proga rengiamas šaunus koncertas. Dainos ir šokių grupės ir solistai, taipgi dailininkai parodys kai ką iš kūrybos tautų, kurios prisidėjo sukurti ir išaukleti mūsų didžiojo miesto kultūrą, meną. Dainuos ir lietuvių Aido choras, vadovybėje Mildred Stensler.

Koncertas įvyks spalio 30-tą, penktadienį, 8:15 vakaro, Fraternal Clubhouse, 110 W. 48th St., New York. Įzanga \$1.50. Lietuvių komitetas prašo įsigyti bilietą iš anksto.

Rep.

Salygos nepalankios vaiku darbu

New Yorko valstijos AFL-CIO pranešė gubernatoriui, kad unijos nesutiks leisti jaunesniems 16 metų vaikams dirbti. Sako, kad nėra sąlygų vaikų darbu leisti.

Unijistai numato, kad reitai kūr vaikai būtų mokomi amato. Jie dirbtų už mažesni užmokestį ir didintų suaugusiųjų nedarbą, gi bedarbių šeimos kaip tik susidaro jaunimo gerovei ir moralui žalingos sąlygos.

Duona ne per vėją atėjo.

REIKALAVIMAS

REIKALINGAS APARTMENTAS

Noriu gauti apartamentą. Jei apsilidomas, tai nuo 2½ iki 3 kambarių. Pasigalioju Woodhavene, Highland Park, Richmond Hill, Ozone Parke, Bay Ridge, arba South Brooklyne. Prašau pranešti telefonu: FI. 7-1618. Esame be vaiku.

AIDO CHORAS STATO SCENOJE "SYLVIA" Dvieju Aktu OPERETĘ SEKMADIENI, LAPKRIČIO-NOV. 1 D.

Aido Choras, vad. Mildred Stensler, savo meninėmis pajėgomis suvaidins šį gražų veikalą. Pasirūpinkite jį pamatyti.

NEW NATIONAL HALL 261 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y.

Pradžia 3 val. popiet Įzanga \$1.50 asmeniui

Tą pačią operetę lapkričio 14 d. Aidas vaidins Brocktone ir 15 dieną—New H avene.

Detroit, Mich.

S. m. lapkričio (Nov.) 2 d. Detroito bus pastatyta Opera "Zaporožietis už Dunojaus" Ukrainų National Temple, 4655 Martin Street prie Michigan Avenue. Pradžia 3:30 val. popiet. Operą suvaidins Chicagos - Roselando Aido Choras vadovaujant Juozui Kenstavičiui. O šį vakarą, tai yra šeštadienį, lapkričio 21 d., visi Detroito Lietuvių Klubo nariai, kurie bus Klube, rengiasi dainuoti šią dainą:

Gana, broliai, gerti,
Reiks rytelį atsikelti,
Reiks rytelį atsikelti,
Ir svetaime aptvarkyti.

Reiks Opera pastatyti,
Visus žmones palinksinti.
Tas spektaklis įspūdingas,
Ir mūsų Klubas bus svetingas.

Taigi, broliai, padirbėkim,
Aido chorą mes pagerbėkim.
Po Operos nenutilsim,
Chicagiečius pavaisinsim.

O paskui jau sokiai,
Pokalbiai ir dainos;
Kai porėtis soka
Rodos viskas mainos.

Chicagiečiams palinksim
Laimingos kelionės,
Kad jie būtų sveiki
Ir linksmaučiai žmonės.

Juozui Kenstavičiui
Pagarba didžiausia,
Kad choras mokina,
Nors audros vis siaučia.

Garbė Aido chorui
Už "Zaporožietį",
Kad ir Detroito žmonės
Galės jį matyti.

Mikas

P. S. Įzangos bilietai į Operą iš anksto \$1.75; prie darų \$2.00. Klauskite pas Klubu bartenderius arba pas valdybos narius.

M.

Lietuvių rašytojai kitomis kalbomis

Valstybinė grožinės literatūros leidykla Maskvoje išleido rusų kalba poeto T. Tilvyčio poemas: "Artožiliai," "Dieūs" ir "Usynė." Almatoje kazachų kalboje išleistas M. Sluckio apsakymų rinkinys vaikams "Adomėlis sargybinis." Be to M. Sluckio romanais "Geri namai" išleistas lietuvių kalba. Pirmasis poeto A. Baltakio rinkinys "Lietučiui dulkiant" rusų kalba išleistas Leningrade.